

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

4. A quibus debeantur procurationes & victualia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

rationis attinet, eum quidem præscriperunt Olim Conc. Lateranense in d. c. *Cum Apostolus*, & deinde Lugdunenſe, in. c. 2, h. 1. in 6. verum hodie tota hæc res revocanda eſt ad decretum Conc. Trid. Seſſ. 24. cap. 3. De reformat. ex quo & can. *Decernimus*, can. *Episcopum*, x. qu. 1. tenetur Episcopus totam suam diocelſim circumire ad minus ſemel quolibet biennio: & quidem per ſe, niſi legitime impeditus fuerit; nam tunc ei permittitur, ut viſitationem alteri committat, d. can. *Episcopum*, c. *Inter cætera ſup. de officio Ordinarii*, c. *Si Episcopus eod. in 6.* Conc. Trid. d. loco in princ. Non tamen cogitur Episcopus præciſe viſitationem ſuam abſolvere & concludere intra prædictum tempus, ſed id relictum eſt arbitrio ipſius, moderato tamen & diſcreto, ex reſcript. *Sacra Congregat. Piaſec. 2. p. c. 7. a. 1. n. 1.*

4. Hanc verò viſitationem à Cathedrali incipere debet, c. *Romana h. tit. in 6.* nec aliqua exemptione, conſuetudine, ſententia, iuramento, aut concordia (niſi ea à Sede Apoſtolica fuerit confirmata, ex certa ſcientia, juxta *deſignat. Sacra Congregat.*) Capitula hæjus, vel aliarum majorum Eccleſiarum, illorumque perſonæ. ſeſe ab hac viſitatione ſubducere vel tueri poſſunt, Conc. Trid. Seſſ. 6. cap. 4. *De reform.*

3. Qua autem forma & quo ordine viſitationem inſtituere, & de quibus inquirere debeat Episcopus, ſive Cathedrali viſitet Eccleſiam, ſive Collegiatam vel Parochialem, ſive ſeminaria, Conſraternitates, Hospitalia, vel denique Regulares ac Sanctimoniales, quia id ſup. tradit Piaſec. 2. p. *Praxis Epif. toto c. 3.* ejuſque rei Praxis compendioſam libro ſingulari complexus eſt Paulus Salodius, Canonicus Mediolanenſis, à ſanctiſſimo Cardin. Carolo Borromeo per diocelſim Mediolan. deputatus Viſitator; ideo brevitatis cauſſa ad eos lectorem remitto.

§. IV. A quibus debeantur procuraciones & victualia.

1. 2. Procuraciones & victualia debent à Clerico & Eccleſiis.
3. Cætera jura Episcopalia in qua moneta ſolvenda,
4. Procuratio, Cathedralium & obavitari-

- vum ſubſidium præſcribi non poteſt.
5. Facultus viſitandi datur Episcopo cum ſubſidio.
  6. Quæ datur Ordinariis, cenſeri datam Abbatibus vel aliis Preſidiis.
  7. Quæ præſtanda ſint viſitantibus.

1. Notandum verò, procuraciones & victualia, de quibus Conc. Trid. loquitur, de jure ſolum d. bere à Clero Eccleſiis & locis pijs, non autem à Laicis, quamvis ſimul viſitentur, quia nullus Juris textus Laicos ad hoc onus expreſſe obligat, ſed ſolum Clerum, Eccleſias, & pia loca, dum viſitantur, ut poſſim videre eſt, & maxime in c. *Cum inſtantia* §. *ſand. in his exigendis h. tit. Extrav. unica* §. *ita quod expoſita* §. *noſtra h. tit. in communib. can. Intra cætera* & can. *illud x. q. 3.* ubi tantum Clericorum & Eccleſiarum ſit mentio, & ita Moſſ. in c. 1. in princ. in *V. Laicos h. tit. in 6.* ubi teſtatur de conſuetudine.

2. Nec obſtat, quod textus videantur velle, ut ſumptus victualium præſtentur à viſitatis, c. *Romana* §. *deinde h. tit. in 6.* c. *Si Episcopus ſup. de officio Ind. Ordin. can. Cavendum x. q. 3.* Conc. Trid. d. loco: quia id intelligi debet de Clericis viſitatis, ut patet ex allegatis juribus, & præſertim ex c. *Egit de cenſib. in 6.* in verbis quonſque de dupl. huiusmodi gravatis Eccleſiis plenariam ſatiſfactionem impendant, c. *Felicis eod. in 6.* ubi Gloſſ. *loca viſitata* interpretatur Eccleſias, in *V. perſolvendum.* Videatur hæc de re plenius diſſerens Grivel. *deciſ. Dolanâ 119* ubi reſert in hanc ſententiam reſcriptum Principem Belgii ad Senatum Dolanum.

3. Quantum ad alia jura Episcopalia, ea quæ ſolvi debent ſecundum antiquam taxam, d. c. *Prohibemus*, & meſuram, c. *Ex parte 18.* & antiquam monetam, niſi in alterius monetæ ſolutione præſcriptum ſit, c. *Olim 20. h. t. c. Conguerente ſup. de offic. lud. Ordin.* ubi taxatum ad duos ſolidos mutari & excedi non debet. Verum quia ſolidorum valor conformis non eſt, ſed varius, attentata varia provinciarum taxatione, ſecundum Covar. 1. *Variar. reſolut. cap. 2. c. 3.* ideo in ejus ſolutione ſpectanda erit diverſarum Cathedralium legitima conſuetudo, Zerola in *Praxi 1. p. in V. l. Cathedralium*, ubi plenius vide. Verum hæc tempora vix antiquos nummos ferunt, ob novas artes circa

monetam, non tam noviter repertas, quam nimis exercitis, inquit Zyp. *h. t. num. 9. in fine.*

4. Deinde notandum, quod licet contra procuracionem non potest præscribi, c. *Ex officii sup. De præscript.* ita nec contra jus Cathedralicum aut subsidium charitativum: quamvis contraria consuetudine introduci possit, ne solvantur, ut constat ex Concil. Trid. *Sess. 24. cap. 3.* ubi vult visitationem gratis fieri, ubi ea consuetudo est, ut nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud à Visitatoribus accipiantur: si quidem multa per consuetudinem tolli possunt, quæ nequeant per præscriptionem, Zerola *d. loc. ad 4.* cum multa etiam requirantur ad præscriptionem, ut v. g. titulus, bona fides &c. quæ non requiruntur ad consuetudinem.

5. Notandum tertio, quod facultas visitandi, quæ datur à Conc. Trid. *Sess. 6. cap. 4. & Sess. 25. cap. 6.* detur cumulativè, non verò privativè, id est cum aliorum exclusione. Ideoque si qui ex jure vel ex consuetudine potestatem habeant visitandi, poterunt ea uti, si velint, aut cum Episcopo, aut seorsim ab eo, quando voluerint visitare, ex *Congregat. Interpp. Concil. Gonzales ad Reg. VIII. Cancell. parag. proœmialis n. num. 21.*

6. Notandum quarto, quod dum *Sess. 7. cap. 8. & Sess. 21. cap. 8.* datur Ordinario potestas visitandi quòtannis quascumque Ecclesias, etiam quomolibet exemptas, auctoritate Apostolica, sub nomine Ordinarij intelligantur etiam Abbates, similesque Monasteriorum Præfati, ut proinde visitare suas Ecclesias possint: quia sub nomine Ordinariorum etiam inferiores Ecclesiarum præfati intelliguntur, qui jurisdictionem habent, non itidem sub nomine Diocesani, ut ex Azorio *Instit. moral. lib. 12. cap. 18.* notat Zyp. *h. t. num. 7.* Ubi subiungit, quod cum videatur esse repugnantia quædam inter *cap. 8. Sess. 21.* cui congruit *cap. 10. Sess. 24.* ubi statuitur, ne in exemptio visitationi Episcopi obstare possit, & inter *cap. 20. Sess. 25. de Regularib.* ubi contra statuitur, ut Abbates, quæ sunt Ordinum capita, & alij prædictorum Ordinum Superiores, Episcopis non subditi, quibus est in alia inferiora Monasteria Prioratusve legitima jurisdictio, eadem illa subdita sibi Monasteria & Prioratus suo quique loco atque ordine ex officio visitent, etiam si commenda-

data existant. Clemens VIII. ex *Sententia Sacre Congregat. 20. Junii 1595.* pro Monasterijs Cisterciensis Ordinis utriusque sexus dactis litteris declaravit, non licere Ordinarijs Monasteria dicti Ordinis visitare, nisi juxta præscriptum decreti *Sess. 21. cap. 8.*

7. Denique ex eodem Conc. Trid. *Sess. 24. cap. 3. §. Interimque caveant,* videndum, ne Episcopi, dum visitant, & qui in eorum sunt comitatu, inutilibus sumptibus cuiquam graves onerive sint, neve ipsi, aut quisquam suorum, quidquam procuracionis causa pro visitatione, etiam testamentorum ad pios usus, præter id, quod ex relictis pijs jure debetur, aut alio quovis nomine, nec pecuniam, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant non obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili, Exceptis tantum victualibus, quæ sibi, ac suis frugaliter, moderateque, pro temporis tantum necessitate, & non ultra, erunt ministranda: sic tamen ut sit in optione eorum, qui visitantur, an malint solvere id, quod erat ab ipsis ante certa pecunia taxata consuetum solvi, an verò prædicta victualia subministrare: salvo item jure conventionum antiquarum cum Monasterijs, alijsve pijs locis, aut Ecclesijs non Cathedralibus inito, quod illarum permanere debeat.

TITULUS XL.

De consecratione Ecclesiæ vel Altaris.

1. Ecclesia & Altaria consecranda ab Episcopo.
2. Et semel impensa consecratio non repetitur.
3. Quo pacto probetur Ecclesiam consecratam esse.
4. Quibus casibus iterari possit consecratio vel non.
5. Quibus casibus reconcilianda sit Ecclesia.
6. Ecclesia polluta, censetur pollutum sacramentum, non contra.